

Nädala kaja

Tunnustamise lainel

Virumaa Teataja

MERLY RAUDLA
praktikant

Tõmbasin kapuutsi üle silmade ja nentisin, et ei ole olemas halba ilma, on kehv varustus või vähe tahtmist.

Lõppeva nädala tähtsündmuseks võib pidada Lääne-Virumaa 2013. aasta tegude väljakuulutamist. Rahvas hääletas maakonna mulluse aasta teoks Rakvere haigla öendushoolduskorpuse ehitamise. Isikuteoks valiti muusik Andrus Albrechti ehk Bonzo läbilööki ansambli Kõrsikud. Tunnustus on mõlemal puhul igati ausalt välja teenitud. Palju õnne!

Toremaid tegusid ja tublisid tegijaid on muidugi rohkem. Omaette märkimist vääriavad inimesed, kes ohte trotsides tegelevad oma kodu ja vara päästmisega. Kunda jõe äärsed alad ei pääse uputusest ka sel aastal. Elu ja tervisega riskides käivad kundalased ilmataadiga vägikaigast vedades jõel jääd lõhkumas. Kui raudkangide ja labidatega varustatud isehakanud päästetöötajad ühes kohas jääst jagu saavad, kaanetab krõbe pakane teises raske tööga vabastatud veed. Arvata võib, et kuniks pole leitud ega kõrvaldatud probleemi tekkepõhjust, jääb igatavaline heitlus jääkattega kestvaks "lõbuks".

Termosetäit kuuma kakaod ja šokolaadimedalit väärt on nii suured kui väikesed uisuhuvilised, kes läbilõikavast tuulest hoolimata liuväljadel lustimas käivad. Kui esimesel korral Rakvere spordihalli juures asuval jääväljal küllaltki käredata pakast trotsivaid väikeseid uisutajaid nägin, surusin käpikutes käed sügavamale taskutesse ja imesta-

sin, et vast valminud liuväli on lapsed õue meelitanud. Järgmisel päeval lisandus madalale temperatuurile läbilõikav tuul. See ei seganud hokihuvilisi liuväljal mässamast. Tõmbasin kapuutsi üle silmade ja nentisin, et ei ole olemas halba ilma, on kehv varustus või vähe tahtmist. Pärast avamist pole ma veel kordagi tühjale liuväljale sattunud, alati on mõni õhetavate põskedega tegelinski jääd nautimas.

Eesti talvistelt kergejõustikumeistrivõistlustelt naasnud Lääne-Virumaa kergejõustiklastel olid spordikotid auhindadest punnis. Kahel nädalavahetusel peetud mõõduvõtmisel toodi koju tervelt 21 medalit. Tubli töö!

Kui spordiga jätkata, tasub õlale patsutada Rakvere reaalgümnaasiumi kehalise kasvatusõpetajale Andres Pajole, kes juba teist õppeaastat tavapärase murdmaasusamatamise kõrval lumelauaõpet pakub. Uuenduslikust ideest tasub ka teistel koolidel õppust võtta. Kellel vähegi võimalust, võiks kehalise kasvatus tunde lastele huvipakuvamaks muuta. Kahtlustan, et kui osa ebapopulaarseid tüütuid spordialasid asendada millegi haaravama ja lõbusamaga, kaoks nii mõnegi koolilapse kõhu- või peavalu kui vits vette.

Ja taliolümpia on ukse taga, ka spordisõber peab valmistuma.

Lõpetuseks: kui sinine puuhobune kabjaplaginal kohale jõudis, oli Kristiina Ojuland uue partei juba asutanud.

Mesi

Mitmel pool on avatud karge talve nautimist soodustavad suusarajad, liuväljad ja jäärajad.

Tõrv

Kunda jõgi uputab taas ja sunnib sealseid elanikke oma vara kaitseks rassima.

Mina igatahes olen vastu

See, et inimene omaenda edevusest ja teatud sõnaseadmisest oskusest end kahe nimega nimetab, pole muud kui isiksuse kahestumine. Igatahes mu sõber Volli ütles nii.

Ometi tuleb vahel ette, et olgu su kõnepruuk, ka käitumine, nii või naa, ikka pead nii-öelda võtma seisukoha. Või mis seal võtta on, kui olukord toob su koduõuele küsimuse, kas olla poolt või vastu.

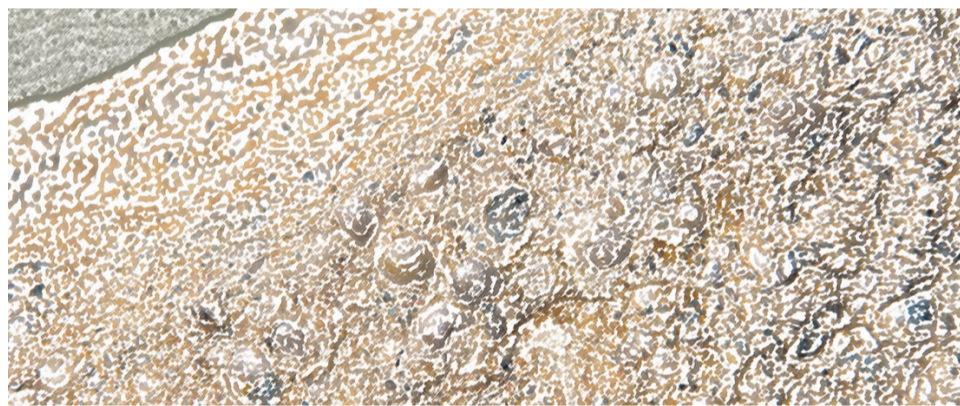
"Erinevate arvamuste lubatavus fosforiidiküsimuses" on mu meelest väga hea pealkiri, mille alt sai lugeda riigikogulase Marko Pomerantsi arvamust 21. jaanuari Virumaa Teatajast. "Fakt on see, et ainult sotsioloogiliste uuringutega keskkonnamõtjude suuruse kohta vastust ei saa. Peab puurima." See tsitaat on kirjatüki ivana asjalikult ja jämedas kirjas hästi näha. Ja õige kah. Kui nii kaeda.

Agateisiti vaadates ja kirjatükki teraselt lugedes torkab silma, et miski nagu ei klapi. Kuidas Eesti riik fosforiiti käsitleb? Käsitleb teemat Pomerants ja jõuab tõsiasjani, et "kindlasti on fosforiidiküsimuses määrava tähtsusega keskkonnaminister".

See, kuidas eelmise fosforiidisõja sangar Juhan Aare geoloogainsener Pomerantsi silmis 7. jaanuaril fosforiidiseminaril poliitõngu levitas ning muidu lahingusse tormates säras, ei huvita mind karvavõrdki.

SULEV KOOL
EHK KASEMÄE
VOLLII

Kui fosforiidiasjaga just tuli takus pole, siis mida need VKG mehed selle avaliku arutelu ajamist nii väga aja peale teevad?

MONTAŽ: FOTO: MARET MARIPIU

Paneb aga tasahilju muigama, et mis see kunagi omal ajal omandatud diplom nii väga ära ei ole. Kuigi jah võib kõrgharitud geoloog ka aastaid hiljem märksa mõjuvama näida kui üks sama kraadi jurist.

Igatahes tundub mulle juba ainuüksi tolle arvamuse pealt, et autor otsib kompromissi, hingerahu ja veel midagi, millest minusugusel õrna aimu pole. Ja kirjutab osavalt alltekstina sisse, et kõik me saame ükskord vanaks ja soovime pensioni. Või ehk eksin?

Agateisiti poolt võiks arvata, et selle teema arendusega pole kuhugi kiiret ja et maailma päästmine pole meie asi. Samas on

see nagu pensioniea tõstmise küsimuse üle otsustamine. 2010. aastal tehti otsus, et 2026. aastast alates pensionile mineku iga nii meeste kui naiste puhul 65 aastat. Ma ei väida, et me peaksime umbes samal ajal olema valmis fosforiidi kaevandamiseks niikuinii. Küll aga võiks praeguse ebamääraste, hirmutava olukorra lõpetada oma teadmisi suurendades."

Nojah – eks ta ole, et kui see paljukiidetud teadmispõhine majandus meite riigikukrut ei paisuta, siis – kust seda rahakest võtta kui mitte maa seest. Seepärast – peab puurima. Et kas või nende õnnetute viiakuu puuraugu pealt, mis Viru Keemia Gru-

pil kavas, puust ja punaseks teha, et kõik varasem oli üks suur vene praaktöö ning nüüd alles näeme tõelist tehnikat ja teaduslikku revolutsiooni, mis toob õnne meite õuele. Esialgu Rägavere vallas, aga edasi ikkaka lääne poole.

Kuna nüüd on meite maakonnalehe kaudu välja kuulutatud erinevate arvamuste lubatavus, siis lubage ka minul siin see jutuke kokku võtta ja arvata.

Kõiksepealt pole mul mure mitte arvamuste paljususe pärast, vaid hoopis tunnen hingepõhjas võib-olla tibatotakat tunnet, nagu tahaks keegi Juhan Aare ettevõtmisel mõneti mässuliseks pööranud protsessi ristirahvale serveerida kui isiklikku ma-ei-tea-mis-äri-asja. Edasi – kui fosforiidiasjaga just tuli takus pole, siis mida need VKG mehed selle avaliku arutelu ajamist nii väga aja peale teevad? Et on miski sutsu saja meetri jooksu taolist?

Ja ma justkui aiman, milles kuskil mingi tuluke koidab. Asi on selles, et selleks ajaks kui ukse ees on uued riigikogu valimised, peab ühiskonna arvamuse saama kujundatud, kõik see värk põhjendatud.

Annab jumal mulle uute valimisteni elunatukest, siis igatahes on mul teada, kelle poolt oma häälekeste annan. Ning kaalukele on siin fosforiit.

Kelle poolt hääletate teie?

Tabuteemad takistavad mõtlemist

Kui Lääne-Virus tõusis taas huvi meie maapõuevarade vastu, täpsemalt VKG Grupp hakkas taotlema fosforiiduuringuteks luba, elustus taas vana vastupanuteema – kohalike keeldumine, lubamaks ükskõik milliseid meie elupaikade all asuvate maardlate uuringuid.

Emotsionaalselt on ju kõik arusaadav. Näiteks Sõmerut valitsev Peep Vassiljev oli N Liidu lõpus üks tunnustatud fosforiidikaevanduste vastu võitleja, vahepeal kohalikuks elanikuks saanud Juhan Aare aga lausa "fosforiidisõja kindral". Kui mäletate, siis ka veel vaid kirjani-kuna tuntud Lennart Meri oli selle sõja üks väepealikke. Neid inimesi oli palju, kes selles "sõjas" oma lahingut pidasid, ja kahtlemata tuleb meil neile praegugi kummardus teha.

Kuigi täna selgitatakse, et fosforiidikaevandamise plaanid seiskusid tollal kokku kukkuva sotsialistliku impeeriumi rahapuuduse

URMAS TAMM
Rakvere linnavolikogu liige,
keskerakond

tõttu, mitte niivõrd meie patriootiliste põnistuste viljana.

Kui VKG Grupp taotleb fosforiidimaardlate uuringute luba, siis kohalikud väidavad vastu, et paarikümne aasta tagused maapõueuuringud tunnistas VKG veel paar aastat tagasi kõlblikeks. Mis siis nüüd lahti?

Ilmselt seesama asi, mis üldse praegu kiirelt muutuvast maailmas toimub. Saadud on uut infot, teadlased on endistele uuringutulemustele lisanud midagi uut. Loomulikult ei pea äriettevõtte kõiki oma visioone paljastama, aga nad on ju käitunud täiesti avatult ja seadustega kooskõlas. Teda ei saa võrrelda mingi kunagise üleimpeeriumilise hiidministeeriumiga, kes tahtis kohalikest väikerahvast lihtsalt üle sõita.

Tõsi, osa inimesi kardab, et juba uuringuteks puuritud augud võivad rikkuda kohaliku põhjaveežiimi, kuid teeme ikka kõik enne selgeks.

Kas ka praeguste tehniliste võimaluste

puhul varitsevad samad ohud kui veerand sajandit tagasi?

Vastuseisu tuum on tegelikult minevikus. "Fosforiidisõda" käis veerand sajandit tagasi ja kõik tänased vastuseisjad olid tollal nooremad – see "sõda" võis aga olla nende elu tipphetk. Ilmselt oligi. Kes sai ülemnõukokku, kes hiljem presidendiks, kes muidu patrioodina tunnustatud.

Nüüdseks on peale kasvanud uus põlvkond. Mitte ainult fosforiidist huvitatud ettevõtjad, vaid ka hulk läänevirulasi, kes tahavadki korralikku ja teaduslikult selgitavat teavet, mis siis meie maapõues tegelikult peitub.

Kuidas kaevandamine meie elukeskkonda kahjustaks? See on põhiline küsimus, aga me ei saa sellele vastust, kui ei luba uuringuid. Osa vastuseisjaid kardab, et kui uuringud on valmis, hakkab kohe ka kaevandamine. Miks nii peaks minema? Kus on seadused, mis lubavad kõikvõimalike uuringute tulemusena kohe kopa või puuri maasse lüüa?

Kui laseme korralikud uuringud teha ja saame teada, mis seal maapõues on ja mis on selle väärtus (mitte ainult praegu, vaid ka tulevikus) tegelikult, alles siis saame ka konkreetseid plaane arutada.

Näiteks – kui teadlased ütlevad, et kaevandamine toob kaasa ulatuslikud looduskahjustused, siis jätame teema loomulikult kõrvale.

Siis oleme teinud vaid teene tulevastele põlvkondadele – nad teavad, mis seal jalge all asub. Kui aga nemad tahaks siiski oma riigi ülalpidamiseks kaevandamist alustada? Tulevikuksenaariume arvestades väheneb võimalike kaevanduste piirkondades elanike arv ju järjekindlalt ...

Eks nad siis otsusta, kuidas Eesti riigi eelarvet täita. Äkki on siis võimal sellised parteid, kes tahaks luua erainvestoritega koos riigi osalusega ettevõtte, mis tagaks riigile tunduvalt suurema tulu kui vaid eraetevõtjate maksud.